

[CONSTANTIJN HUYGENS] (VOOR HULST
AAN [AMALIA VAN SOLMS (BREDA)]
6 NOVEMBER 1645
4194

Vervolg op Huygens' brief van 3 november 1645 (Worp 4, nr. 4193, pp. 251).

Samenvatting: Huygens beschrijft de overgave van Hulst en hoe na de laatste aanvallen het tamboerssignaal voor onderhandelingen werd geslagen.

Het is niet direct duidelijk waarheen Huygens de brief adresseerde. Vermoedelijk verbleef Amalia in Breda, waarheen Huygens met prins Frederik Hendrik zich begaf na afloop van de veldtocht. Amalia's ongedateerde brief, door Huygens ontvangen op 8 november 1645 (Worp 4, nr. 4199, pp. 253-254), lijkt een antwoord op Huygens' brief van 3 november 1645 (Worp 4, nr. 4193, p. 251). Huygens schreef opnieuw op 11 november 1645 (Worp 4, nr. 4202, pp. 254-255).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Huisarch., Inv. A14, Afd. XIII, nr. 18C, nr. 1, dl. 3, nr. 205: brief(dubbelvel, 20x31cm, ab | -; autograaf).

Eerdere uitgave: Worp 4, nr. 4194, p. 251: volledig.

Namen: Johan Wolfert van Brederode; Thomas Dolman; Jacques de Haynin; Eustachius Puchler,.

Glossarium: tambour de composition (onderhandelings signaal op de trom).

Transcriptie

Au Camp devant Hulst, le 4e de Novembre 1645.

En suite de ma lettre d'hier et des rapports que beaucoup d'avant-coureurs auront esté faire de bouche à Vostre Altesse, la capitulation entamée hier a esté achevée aujourdhuy. Celle qui regarde les ecclésiastiques et la bourgeoisie vient d'estre signée, et celle des gens de guerre le sera dans une heure ou deux. Demain, qui sera Dimanche, ils doibvent sortir.

Du costé de deça Monsieur Puchler avoit gagné et maintenu le logement sur le pointe du bastion, et en le contestant nos gens avoyent jetté là, ceste nuict, jusques à 550 grenades à main, et peut-estre n'en avoyent receu guère moins. Mais le tout sans perte considérable de gens, fors de quelques 20 ou 30 blessez. Du costé de Monsieur de Brederore il n'y eut pas moyen de maintenir un semblable poste sur leur bastion. Mais enfin, quelques compagnies du *bijwacht* ayant esté menées par Monsieur Dolman vers un troisieme quartier de la ville, où ils appréhendoyent | b | qu'on ne passast un pont, il s'entendit soudainement un grand et pitoyable cri, de mesme que si la ville eust esté pillée, et tost après le tambour de composition fout ouy. Deux capitaines des nostres entrèrent, et deux de leurs sortirent en ostage. Après midy les articles demandez pour le Gouverneur et le garnison furent apportez par un autre capitaine, et ceux qui regardent les gens d'église et la bourgeoisie par le Doyen et le Bailly.

J'envoyeray à Vostre Altesse la copie de ce qui a esté accordé aux uns et aux autres en mesme temps qu'on l'envoyera aux Estats Generaulx. Ce qui touche les gens de guerre est à l'ordinaire, aussi pour la bourgeoisie. Aux ecclésiastiques on accorde la mesme chose qu'aux bourgeois, jusques à ce que Messieurs les Estats Généraulx en auront ordonné à leur volonté. Bien entendu qu'entretiens il n'y aura point d'exercice publicq d'autre religion que de la reformée.

Ma prochaine dira des particularitez de la sortie.

Vertaling

In het legerkamp voor Hulst, 4 november 1645.

Als vervolg op mijn ¹brief van gisteren en op de verslagen die vele vóórboden u mondeling zullen hebben gebracht [kan ik melden dat] de overgave die gisteren was begonnen vandaag is voltooid. De overgave wat betreft de geestelijken en de burgerij is zojuist getekend, die van de militairen zal over één of twee uur volgen. Morgen, zondag, zullen zij de stad moeten verlaten.

Van deze zijde heeft de heer [Eustachius] Puchler de ruimte op de punt van het bastion veroverd en vastgehouden en in de verovering ervan hebben onze mensen er deze nacht wel 550 handgranaten ingegooid en misschien wel niet minder ontvangen, maar dit alles zonder aanzienlijk verlies aan mensenlevens, hooguit een twintig- of dertigtal gewonden. Van de zijde van de heer [Joan Wolfert] van Brederode was het niet mogelijk een soortgelijke post op hun bastion te handhaven. Maar uiteindelijk, nadat enkele compagnieën van de ¹bijwacht naar een derde hoek van de stad waren gebracht door de heer [Thomas] Dolman, waar ze vreesden dat men een brug zou slaan, hoorde men plotseling een luide en klagende kreet, zo van het soort als wanneer de stad geplunderd was geworden, en vlak daarna hoorde men het tromsignaal voor onderhandeling. Twee van onze kapiteins gingen de stad binnen en twee van hen kwamen naar buiten als gijzelaars. Na de middag werden de bepalingen die werden gevraagd voor de gouverneur [Jacques de Haynin] en het garnizoen gebracht door nog een andere kapitein, en die betreffende de geestelijken en de burgerij door de deken en de baljuw.

Ik zal u de kopie van wat is afgesproken met de verschillende groepen op hetzelfde moment sturen dat ze aan de Staten Generaal worden gezonden. Wat de militairen aangaat zijn het de gewone bepalingen; ook aldus voor de burgerij. Aan de geestelijken staat men hetzelfde toe als aan de burgers, totdat bekend is wat de heren Staten Generaal over hen zullen hebben beschikt. Dit alles met het uitgangspunt dat in de tussentijd er geen andere openbare godsdienstoefening zal zijn dan de hervormde.

Mijn volgende ²brief zal bijzonderheden brengen over de uittocht.

1. Huygens aan Amalia van Solms, 3 november 1645 (Worp 4, nr. 4193, p. 251).

2. Een dergelijke brief is echter niet voorhanden. Huygens schreef pas weer aan Amalia van Solms op 11 november 1645 (Worp 4, nr. 4202, pp. 254-255).